

[„Osvětí“ pravých jsoucn]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[1980](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1980](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 15. 1. 1980
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 15. 1. 1980

[„Osvětí“ pravých jsoucen]

800115-1

Po rozlišení mezi pravými a nepravými jsoucný lze přistoupit k strukturální analýze „osvětí“ pravých jsoucen. Nepravá jsoucna nebo části nepravých jsoucen, ba i celá pravá jsoucna dostávají v osvětí pravých jsoucen své místo a tím i svůj význam, svůj smysl. Tak např. kousky slámy a bláta slepuje vlaštovka v hnízdo; jiní ptáci si staví hnízdo z větviček, z perí, z kousků travin nebo z listí. Některá zvířata si budují nory v zemi. Larvy chrostíků si budují ochranné rourky z nejrůznějšího materiálu, např. také z písku a malých kaménků. Hnízdo, pelech, ochranný krunýř nejsou v takových případech součástí organismu, který si je buduje, ale jsou smysluplnými součástmi jeho osvětí. Jsou to nepochybně nepravá jsoucna, ale jejich vazba na pravá jsoucna je podstatná a nikoli nahodilá. Živé bytosti si tato nepravá jsoucna upravují, budují, vytvářejí za sledovatelným a pochopitelným cílem a účelem. Některí mravenci nebo termiti si zanášejí do svých mravenišť nebo termitišť jiné živé bytosti (např. mšice), živí je a živí se pak jejich šťavami. Mravenci také roznášejí mladé mšice po rostlinách a chodí je pak pravidelně „dojit“. To je účelné využití jedné živé bytosti jinými, aniž by to nutně vedlo k požírání prvních nebo k parazitování na nich. (Ostatně i to je umístění druhých živých bytostí ve vlastním osvětí.)

Ukazuje se, že smysluplnost a smysl nejsou omezeny jen na živé struktury, ale přesahují jejich integritu a organizují jistým způsobem okolí živých bytostí. U nižších organismů je toto organizování okolního „světa“ jednodušší, ale stává se komplikovanějším tam, kde roste komplikovanost samotných živých bytostí. Proto vedle základního zkoumání struktury událostí vnitřně integrovaných (tedy subjektů – vyloučíme-li události primordiální) je potřebné i zkoumání „událostí“, jejichž integrita je tak říkajíc nevlastní, tj. založená na zprostředkovaná jinými událostmi, jinými subjekty. Můžeme pak rozlišovat mezi událostmi vlastními, pravými a mezi událostmi „nepravými“ (což není šťastný název), „nevlastními“ resp. intersubjektními. Mezi nepravými jsoucný mají své zvláštní místo ta, která jsou významnými uzly intersubjektního dění, intersubjektních vztahů a aktivit. Subjekty jsou schopny reagovat nejenom na jiné subjekty (jakožto pravá jsoucna), ale také na struktury či strukturální agregace, jejich povaha je původně nahodilá (relativně víc nebo méně) anebo naopak cílená a „záměrná“. Pobyt subjektů v určitých formacích okolního „světa“, tj. v určitém osvětí, musí být chápán jako pobyt v kvalifikovaném prostoru a kvalifikovaném čase, ne pouze jako pobyt mezi prostě danými jsoucný (ať už pouze pravými anebo – s přihlédnutím ke komplikovanosti – i nepravými).

(krouž. blok, č. 80-002; Praha, 800115-1.)

800115